

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 175 (XIX) — Nr. 330

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 16 mai 2007

SUMAR

	<u>Pagina</u>		<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 321 din 29 martie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 7, art. 8 alin. (1), art. 10, art. 12 alin. (3), art. 13, art. 14 alin. (1), art. 18, art. 21 alin. (1), art. 23, art. 28 alin. (1), art. 32, art. 33 și art. 35 din Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici.....	2-5	Decizia nr. 395 din 24 aprilie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 494 din Codul civil	9-10
Opinie separată	6-7	Decizia nr. 396 din 24 aprilie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	10-12
Decizia nr. 352 din 3 aprilie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat	7-8	Decizia nr. 399 din 24 aprilie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (5) și art. 10 alin. (2) din Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989 nr. 341/2004	12-13
		Decizia nr. 419 din 3 mai 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 79 alin. (1) lit. c), art. 88 ¹ și art. 89 alin. (2) și (3) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.....	14-16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 321**

din 29 martie 2007

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 7, art. 8 alin. (1), art. 10, art. 12 alin. (3), art. 13, art. 14 alin. (1), art. 18, art. 21 alin. (1), art. 23, art. 28 alin. (1), art. 32, art. 33 și art. 35 din Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Antonia Constantin	— procuror
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 7, art. 8 alin. (1), art. 10, art. 12 alin. (3), art. 13, art. 14 alin. (1), art. 18, art. 21 alin. (1), art. 23, art. 28 alin. (1), art. 32, art. 33 și art. 35 din Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, excepție ridicată de Dan Ioan Popescu și Elena Popescu în Dosarul nr. 2.163/1/2006 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Complet special Legea nr. 115/1996.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 13 martie 2007, în prezența autorilor excepției, Dan Ioan Popescu și Elena Popescu, asistați de avocații Ana Diculescu-Șova și Simona Neagu, și a reprezentantului Ministerului Public, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 29 martie 2007.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 19 septembrie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 2.163/1/2006, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Complet special Legea nr. 115/1996 a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 7, art. 8 alin. (1), art. 10, art. 12 alin. (3), art. 13, art. 14 alin. (1), art. 18, art. 21 alin. (1), art. 23, art. 28 alin. (1), art. 32, art. 33 și art. 35 din Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici.** Excepția a fost ridicată de Dan Ioan Popescu și Elena Popescu în cadrul soluționării unei cereri de cercetare a averii în temeiul Legii nr. 115/1996.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin următoarele:

1. Dispozițiile art. 7, art. 10 și art. 18 alin. (1) din Legea nr. 115/1996 încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) privind principiul statului de drept, ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea cetățenilor în fața legii și ale

art. 44 alin. (8) și (9) privind prezumția dobândirii licite a averii și condițiile confiscării bunurilor destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții. În acest sens, autorii arată că art. 7 din lege instituie o „prezumție de ilicite” care constituie o condiție suficientă pentru declanșarea procedurii de control și pentru angajarea răspunderii și aplicarea sancțiunilor. În art. 18 alin. (1) din lege este utilizat conceptul de „dobândire nejustificată a unui bun”, ceea ce duce la concluzia că legea instituie obligația demnitarului de a dovedi legitimitatea achiziționării bunurilor, încălcând astfel prezumția de liceitate, prevăzută de Constituție.

De asemenea, „prezumția de ilicite” instituită prin Legea nr. 115/1996 contravine și principiului egalității în fața legii, deoarece se aplică numai demnitarilor, magistraților, persoanelor cu funcții de conducere și de control și funcționarilor publici.

Art. 10 din Legea nr. 115/1996, referitor la condițiile extinderii procedurii de control asupra unor terți, înlătură beneficiul bunei-credințe în privința vânzării-cumpărării, instituind astfel un tratament discriminatoriu pentru unii cetățeni care se află într-o situație identică cu cea a altor cumpărători, ale căror acte își păstrează valabilitatea, dacă au fost încheiate cu bună-credință.

Potrivit art. 44 alin. (9) din Constituție, sancțiunea confiscării se aplică doar în cazul angajării răspunderii penale sau contravenționale, or, procedura reglementată de Legea nr. 115/1996 constituie o procedură civilă, astfel încât sancțiunea confiscării nu poate fi aplicată.

2. Dispozițiile art. 8 alin. (1), art. 14 alin. (1), art. 21 alin. (1) și art. 23 din lege contravin prevederilor constituționale ale art. 21 privind accesul liber la justiție, ale art. 124 privind imparțialitatea justiției și independența judecătorilor și ale art. 126 alin. (5) privind interzicerea înființării de instanțe extraordinare. De asemenea, sunt contrare și art. 11 și 20 din Constituție raportate la prevederile art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În acest sens, autorii excepției susțin că, deși procedura reglementată de prevederile art. 9—15 din lege este o procedură jurisdicțională, urmând regulile desfășurării unui proces, prin modul de compunere, Comisia de cercetare a averilor nu îndeplinește cerințele unui tribunal legal constituit, independent și imparțial. În același sens, reglementarea în art. 8 alin. (1) și art. 21 alin. (1) din lege a modului de compunere a Comisiei de cercetare a averii, respectiv alcătuirea ei din doi judecători și un procuror — reprezentant al Ministerului Public —, este în contradicție și cu Legea nr. 304/2004, întrucât procurorul nu are atribuția de a înfăptui justiția.

3. Dispozițiile art. 13 din lege contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat și ale art. 136 alin. (5) privind

inviolabilitatea proprietății private, deoarece instituirea sechestrului asigurător constituie un atribut exclusiv al instanței de judecată, iar împrejurarea că în compunerea comisiei de cercetare intră și judecători nu este de natură a i se atribui acesteia puteri rezervate exclusiv autorității judecătorești.

Pe de altă parte, prin indisponibilizarea averii se încalcă și dreptul de dispoziție, unul dintre atribuțiile cele mai importante ale dreptului de proprietate.

4. Dispozițiile art. 12 alin. (3) din lege contravin prevederilor constituționale ale art. 27 privind inviolabilitatea domiciliului, întrucât termenul de cercetare locală nu este explicitat de Legea nr. 115/1996. Pe de altă parte, întrucât activitățile desfășurate de comisia de cercetare sunt anterioare declanșării procesului civil, dispozițiile art. 215—217 din Codul de procedură civilă referitoare la cercetarea la fața locului nu sunt aplicabile. Prin urmare, efectuarea cercetării locale, fără încuviințarea prealabilă a cercetatului, contravine art. 27 din Constituție.

5. Dispozițiile art. 14 alin. (1) lit. b) și c), art. 18, art. 28 alin. (1), art. 32, art. 33 și art. 35 din Legea nr. 115/1996 contravin art. 44 alin. (8) și (9) din Constituție, deoarece din analiza sistematică a Legii nr. 115/1996 rezultă că aceste dispoziții se abat terminologic de la uniformitatea reglementării. Astfel, pentru situații sau fapte identice legea operează cu concepte diferite — „proveniența bunurilor“ sau „dobândirea bunurilor“ și caracter „licit/ilicit“ sau „justificat/nejustificat“, care contravin textelor constituționale. Totodată, lipsa de claritate și uniformitate a textelor legale criticate poate genera interpretări diferite, confuzii în aplicarea acestora, de natură să aducă atingere garantării dreptului de proprietate privată, deoarece „justificarea“ nu este recunoscută ca mijloc de probă de niciun cod de procedură, de instanțele judecătorești sau de doctrină și nici de documentele internaționale în domeniul drepturilor omului.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Complet special Legea nr. 115/1996 și-a exprimat opinia în sensul temeiniciei susținerilor privind neconstituționalitatea unora dintre textele de lege criticate, fără a preciza însă care sunt acestea.

Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Guvernul arată că Ministerul Justiției a inițiat un proiect de lege referitor la înființarea Agenției Naționale de Integritate, proiect ce poartă asupra aceluiași domeniu de reglementare cu cel ce face obiectul Legii nr. 115/1996 și care a optat pentru soluții juridice diferite față de Legea nr. 115/1996, în vederea asigurării unei eficiențe sporite a legii și a unei mai bune încadrări în contextul constituțional.

Avocatul Poporului apreciază că dispozițiile art. 14 alin. (1) lit. b) și c), art. 18, art. 28 alin. (1), art. 32, art. 33 și art. 35 din Legea nr. 115/1996 sunt neconstituționale, deoarece contravin art. 44 alin. (8) și (9) din Constituție. În acest sens, arată că lipsa de claritate și de uniformitate a textelor sus-menționate ar putea genera interpretări greșite, confuzii în aplicarea acestora, de natură să aducă atingere garantării dreptului de proprietate. Astfel, sunt utilizate alternativ conceptele de „proveniența bunurilor“ — „dobândirea bunurilor“ și caracter „licit/ilicit“ — „justificat/nejustificat“, iar folosirea unor asemenea exprimări nejuridice duce la îndepărtarea de textul constituțional și poate fi considerată o adăugare la Constituție. Referitor la celelalte texte criticate din Legea nr. 115/1996, consideră că acestea sunt constituționale, deoarece instituirea unei

comisii de cercetare a averilor, precum și a unei proceduri speciale de cercetare a averilor nu este de natură să aducă atingere împlinirii în numele legii a justiției și nici independenței judecătorilor.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat Cărții Constituționale punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională este legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 7, art. 8 alin. (1), art. 10, art. 12 alin. (3), art. 13, art. 14 alin. (1), art. 18, art. 21 alin. (1), art. 23, art. 28 alin. (1), art. 32, art. 33 și art. 35 din Legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 28 octombrie 1996.

Prin Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 21 aprilie 2003, s-a modificat titlul Legii nr. 115/1996, precum și art. 21 alin. (1) și art. 32 din aceasta.

Astfel, dispozițiile legale criticate au, în prezent, următorul cuprins:

— Art. 7: *„În cazul în care între averea declarată la data investirii sau numirii în funcție a persoanelor prevăzute la art. 2 și cea dobândită pe parcursul exercitării funcției se constată diferențe vădite și există dovezi certe că unele bunuri ori valori nu puteau fi dobândite din veniturile legale realizate de persoana în cauză sau pe alte căi licite, averea este supusă controlului, în condițiile prezentei legi.“;*

— Art. 8 alin. (1): *„Pe lângă fiecare curte de apel va funcționa o comisie de cercetare a averilor, formată din:*

— doi judecători de la curtea de apel, desemnați de președintele acesteia, dintre care unul în calitate de președinte;

— un procuror de la parchetul care funcționează pe lângă curtea de apel, desemnat de primul-procuror al acestui parchet.“;

— Art. 10: *„Dacă persoana a cărei avere este supusă controlului este căsătorită, controlul se extinde și asupra averii și veniturilor dobândite de celălalt soț. Sunt supuse controlului și bunurile de valoare ce fac obiectul declarării, realizate prin persoane interpușe sau transmise cu titlu oneros către ascendenți, descendenți, frați, surori și afinii de același grad, precum și cele transmise cu titlu gratuit către orice persoană.“;*

— Art. 12 alin. (3): *„Comisia de cercetare poate efectua cercetări locale sau poate dispune efectuarea unei expertize pentru lămurirea cauzei.“;*

— Art. 13: *„(1) Cei citați în fața comisiei de cercetare vor fi ascultați pe rând și vor prezenta dovezile care au stat la baza cererii de cercetare. Persoana a cărei avere este supusă cercetării va putea produce în fața comisiei probe în apărare sau va putea solicita administrarea acestora de către comisie*

și, dacă consideră necesar, poate depune o declarație în care va arăta veniturile realizate și modul dobândirii averii.

(2) Comisia de cercetare poate dispune măsuri asiguratorii prin care să împiedice înstrăinarea bunurilor ce aparțin persoanei a cărei avere este supusă controlului, precum și a celor aparținând persoanelor prevăzute la art. 10, dacă din probele administrate rezultă că aceste măsuri sunt necesare.

(3) Măsura de indisponibilizare poate fi totală sau parțială și poate fi luată și în cazul depozitelor și certificatelor bancare sau C.E.C.

(4) Măsurile prevăzute la alin. (2) încetează la data rămânerii definitive a ordonanței de clasare.;

— Art. 14 alin. (1): „Comisia de cercetare hotărăște cu majoritate de voturi, în cel mult 3 luni de la data sesizării, pronunțând o ordonanță motivată, prin care poate dispune:

a) trimiterea cauzei spre soluționare curții de apel în raza căreia domiciliază persoana a cărei avere este supusă controlului, dacă constată, pe baza probelor administrate, că dobândirea unei cote-părți din aceasta sau a anumitor bunuri determinate nu are caracter licit; b) clasarea cauzei, când constată că proveniența bunurilor este justificată; c) suspendarea cercetării și trimiterea cauzei parchetului competent, dacă în legătură cu bunurile a căror proveniență este nejustificată rezultă săvârșirea unei infracțiuni.;

— Art. 18: „(1) Dacă se constată că dobândirea unor bunuri anume determinate sau a unei cote-părți dintr-un bun nu este justificată, curtea de apel va hotărî fie confiscarea bunurilor sau a cotei-părți nejustificate, fie plata unei sume de bani, egală cu valoarea bunului, stabilită de instanță pe bază de expertiză. În cazul obligării la plata contravalorii bunului, instanța va stabili și termenul de plată.

(2) Dacă în legătură cu bunurile a căror proveniență este nejustificată rezultă săvârșirea unei infracțiuni, instanța trimite dosarul la parchetul competent, pentru a analiza dacă este cazul să pună în mișcare acțiunea penală.

(3) În cazul în care se constată că proveniența bunurilor este justificată, instanța hotărăște închiderea dosarului.;

— Art. 21 alin. (1): „Cercetarea averii Președintelui României, a deputaților, senatorilor, membrilor Guvernului, secretarului general al Guvernului, conducătorilor autorităților publice numiți de Președinte, de Parlament sau de primul ministru, a judecătorilor Curții Constituționale, consilierilor de conturi, membrilor Colegiului jurisdicțional al Curții de Conturi și procurorilor financiari de pe lângă aceasta, a magistraților de la Curtea Supremă de Justiție și de la parchetul de pe lângă aceasta, de la Parchetul Național Anticorupție, precum și de la curțile de apel și de la parchetele de pe lângă acestea, aflați în funcție, se face de către o comisie specială formată din:

— doi judecători de la Curtea Supremă de Justiție, desemnați de adunarea generală a acestei curți, dintre care unul în calitate de președinte;

— un procuror de la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, desemnat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.;

— Art. 23: „Comisia va proceda la cercetarea averii persoanelor în cauză, de îndată ce va fi sesizată potrivit dispozițiilor prevăzute la art. 9—15.;

— Art. 28 alin. (1): „Procedura de cercetare și de judecare a provenienței bunurilor, începută asupra unei persoane, continuă și împotriva moștenitorilor acesteia.;

— Art. 32: „Ordonanța de clasare a comisiei de cercetare rămasă definitivă sau, după caz, hotărârea instanței de judecată rămasă irevocabilă, prin care se constată că proveniența bunurilor este justificată, va fi publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a. Cheltuielile de publicare se suportă din bugetul Ministerului Justiției.;

— Art. 33: „(1) Persoana a cărei avere a fost declarată, în total sau în parte, nejustificată, printr-o hotărâre

judecătorească irevocabilă, va fi destituită sau revocată, după caz, din funcția pe care o deține.

(2) Deputatul sau senatorul a căruia avere a fost declarată nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, este considerat incompatibil.;

— Art. 35: „Fapta aceluia care, în sesizarea adresată persoanelor prevăzute la art. 9 alin. (2) lit. a) și la art. 22 lit. a), face afirmații mincinoase cu privire la caracterul ilicit al provenienței bunurilor unei persoane fizice ce ocupă una dintre funcțiile prevăzute la art. 2, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) Producerea ori ticluirea de probe mincinoase cu privire la caracterul ilicit al provenienței bunurilor unei persoane ce ocupă una dintre funcțiile publice prevăzute la art. 2 se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani.;

Autorii excepției susțin că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) privind principiul statului de drept, ale art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat, ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea cetățenilor în fața legii, ale art. 27 privind inviolabilitatea domiciliului, ale art. 44 alin. (8) și (9) privind prezumția dobândirii licite a averii și condițiile confiscării bunurilor, ale art. 21 privind accesul liber la justiție, ale art. 124 privind imparțialitatea justiției și independența judecătorilor, ale art. 126 alin. (5) privind interzicerea înființării de instanțe extraordinare și ale art. 136 alin. (5) privind inviolabilitatea proprietății private. De asemenea, sunt contrare și art. 11 și art. 20 din Constituție raportate la prevederile art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că din prevederile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală rezultă obligativitatea respectării Constituției și a legii, printre altele, în orice acțiune a unei persoane, care ar avea ca efect dobândirea de bunuri. Pentru ca ordinea de drept astfel instituită să nu rămână un simplu proiect, ci să se manifeste ca o realitate, statul are obligația să instituie sistemele juridice corespunzătoare de control și de asigurare a respectării legilor de către toate subiectele de drept.

În acest cadru de asigurare a respectării legilor se înscrie procedura reglementată de Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, procedură care se referă doar la averea dobândită în timpul exercitării mandatului.

Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 7, art. 8 alin. (1), art. 10, art. 12 alin. (3), art. 13, art. 14 alin. (1), art. 18, art. 21 alin. (1), art. 23, art. 28 alin. (1), art. 32, 33 și 35 din Legea nr. 115/1996 este neîntemeiată, pentru următoarele motive:

1. Referitor la art. 7 din lege, Curtea nu poate reține susținerea autorilor excepției, în sensul că ar contraveni prezumției de dobândire licită a averii, consacrată de art. 44 alin. (8) din Constituție, dat fiind că prin textul criticat se instituie controlul averii numai în cazul în care între averea declarată la data investiției sau numirii în funcție și averea dobândită pe parcursul exercitării funcției se constată diferențe vădite și există dovezi certe că unele bunuri ori valori nu puteau fi dobândite din veniturile legale realizate de persoana în cauză sau pe alte căi licite. Curtea observă că, pe de-o parte, textul criticat stabilește doar premisele declanșării controlului averii, nu și ale angajării răspunderii, iar, pe de altă parte, problema existenței dovezilor certe intră în sfera de aplicare a legii, care este de competența instanțelor judecătorești. Așadar,

sustinerea autorilor excepției în sensul că textul analizat instituie o „prezumție de ilicitețe” care constituie o condiție suficientă pentru declanșarea procedurii de control și pentru angajarea răspunderii și aplicarea sancțiunilor este neîntemeiată.

Textul de lege criticat nu contravine principiilor statului de drept, principiile consacrate de art. 1 din Legea fundamentală, care instituie ca normă de bază a existenței sociale respectarea legii de către toate subiectele de drept, și nici principiului egalității în drepturi, prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție, întrucât se aplică în egală măsură tuturor persoanelor prevăzute în art. 2 al legii, fără privilegii sau discriminări.

Cu privire la art. 10 teza întâi din lege, Curtea constată că extinderea procedurii prevăzute de lege asupra bunurilor dobândite de soțul persoanei a cărei avere este supusă controlului este admisibilă numai după îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute la art. 7 din lege. Totodată, obligativitatea comunității de bunuri — cu efectele sale specifice în privința dobândirii și administrării bunurilor soților în timpul căsătoriei — face, de altfel, imposibilă cercetarea provenienței averii unuia dintre soți separat de averea celuilalt. Cu privire la teza a doua a art. 10, Curtea reține că aceasta nu înlătură beneficiul bunei-credințe a tertului în privința vânzării-cumpărării, ci doar stabilește condițiile extinderii controlului asupra bunurilor realizate prin persoane interpușe sau transmise cu titlu oneros către ascendenți, descendenți, frați, surori și afinii de același grad, precum și a celor transmise cu titlu gratuit către orice persoană, neinterzicând încheierea unor astfel de acte juridice.

Referitor la critica de neconstituționalitate a art. 18 alin. (1) din lege, raportată la art. 44 alin. (9) din Constituție, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată, deoarece norma constituțională nu exclude confiscarea averii în privința căreia instanța de judecată stabilește că a fost dobândită ilicit. Din coroborarea alin. (8) și alin. (9) ale art. 44 din Legea fundamentală reiese că pot exista și alte cazuri de confiscare, în afară de cel al bunurilor destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni sau contravenții.

2. În ceea ce privește dispozițiile art. 8 alin. (1), art. 14 alin. (1), art. 21 alin. (1) și ale art. 23 din lege, texte care prevăd compunerea și competența comisiei de cercetare, Curtea constată că această comisie nu este un organ de jurisdicție, nu îndeplinește o activitate de înfăptuire a justiției, așa cum fără temei se susține în motivarea

excepției, ci este un organ de cercetare — așa cum este și denumit de lege — și de sesizare a instanței de judecată, în condițiile prevăzute de art. 14 alin. (1) lit. a) din lege. Curtea mai reține că, această comisie nefiind o instanță extraordinară, prevederile art. 126 alin. (5) din Constituție nu au relevanță.

Compunerea comisiei din judecători și procurori nu contravine Constituției, deoarece aceasta nu cuprinde nicio restricție în această privință. Pe de altă parte, atât judecătorii, cât și procurorii sunt magistrați supuși obligației de a aplica legea cu imparțialitate, potrivit art. 124 și art. 132 din Legea fundamentală, ceea ce asigură caracterul comisiei de organ independent și imparțial.

Totodată, Curtea observă că toate actele comisiei sunt supuse controlului instanței de judecată în condițiile art. 16—20 din lege și, în consecință, critica referitoare la încălcarea art. 21 și a art. 11 și 20 din Constituție, raportate la art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este neîntemeiată

3. Cu privire la dispozițiile art. 12 alin. (3) și ale art. 13 din lege, Curtea constată că acestea conțin norme de procedură, care, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, sunt de competența legiuitorului. Astfel, cercetarea locală și expertizele prevăzute la art. 12 alin. (3) din lege sunt mijloace de probă dispuse de comisia în componența căreia intră și judecători, iar indisponibilizarea bunurilor reglementată de art. 13 alin. (2) constituie o măsură cu caracter provizoriu, inerentă existenței dovezilor certe de dobândire ilicită a unor bunuri.

4. Referitor la critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) lit. b) și c), art. 18, art. 28 alin. (1), art. 32, 33 și 35 din Legea nr. 115/1996 — raportate la prevederile art. 44 alin. (8) și (9) din Constituție — Curtea s-a pronunțat prin Decizia nr. 599/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 839 din 11 octombrie 2006, statuând că, deși dispozițiile de lege criticate sunt redactate cu destulă precizie și claritate pentru a face efectivă protecția instituită de textul constituțional invocat și pentru a permite reglarea conduitei celor interesați, în cuprinsul lor sunt utilizate formule inadecvate, ceea ce, într-adevăr, ar putea genera probleme și greutate în aplicarea acestora, și că rămâne în sarcina judecătorilor ca, în cadrul actului de justiție pe care îl îndeplinesc, să decidă cu privire la interpretarea și aplicarea unor norme legale.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 7, art. 8 alin. (1), art. 10, art. 12 alin. (3), art. 13, art. 14 alin. (1), art. 18, art. 21 alin. (1), art. 23, art. 28 alin. (1), art. 32, 33 și 35 din Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, excepție ridicată de Dan Ioan Popescu și Elena Popescu în Dosarul nr. 2.163/1/2006 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Complet special Legea nr. 115/1996.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 29 martie 2007.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

OPINIE SEPARATĂ
la Decizia nr. 321 din 29 martie 2007

Contrar opiniei majoritare, considerăm că soluția de respingere a excepției de neconstituționalitate este susceptibilă de serioase rezerve.

1. În viziunea noastră, este discutabilă absolvirea de orice viciu de neconstituționalitate a art. 7 din Legea nr. 115/1996, text cu semnificație majoră în economia respectivei legi. Potrivit acestuia, declanșarea controlului averii intervine în prezența cumulată a două condiții, și anume: constatarea unor diferențe vădite între averea declarată la data învestirii sau numirii în funcție și cea dobândită pe parcursul exercitării funcției; existența unor dovezi certe că unele bunuri ori valori nu puteau fi dobândite din veniturile legale realizate de persoana în cauză sau pe alte căi licite. Altfel spus, dacă aceste două condiții sunt îndeplinite, persoana în cauză — demnitar, magistrat, titular al unei funcții de conducere și de control sau funcționar public — iese de sub incidența și protecția art. 44 alin. (8) din Constituție și, ca atare, nu mai beneficiază de prezumția de liceitate cât privește dobândirea bunurilor aflate în patrimoniul său. Așa fiind, are loc o intervertire a sarcinii probei, cercetatul fiind ținut să dovedească proveniența licită a tuturor bunurilor dobândite în perioada supusă controlului.

Cu referire la prima condiție, textul legal este ambiguu, întrucât, utilizând termenul de „diferențe vădite” între averea dobândită la data învestirii sau numirii în funcție și cea dobândită pe parcursul exercitării funcției, nu precizează în ce constă acestea, și anume dacă respectivele diferențe sunt de natură valorică sau sunt deduse din existența în patrimoniul deținut după exercitarea funcției a unor bunuri noi, care nu figurau în patrimoniul inițial. Calificativul „vădite”, privitor la diferențe, folosit în acest context, în absența definirii sale, nu aduce nicio clarificare, ci, dimpotrivă, se relevă ca o veritabilă normă de cauciuc al cărei conținut este lăsat la bunul plac al autorului sesizării.

În ceea ce privește a doua condiție, formula utilizată de legiuitor este deficitară prin aceea că pretinde existența unor dovezi certe că anumite bunuri ori valori nu puteau fi dobândite din veniturile legale realizate de persoana în cauză sau pe alte căi licite. Starea de certitudine astfel indusă este, însă, ireconciliabilă cu obiectul probațiunii, care se constituie ca o posibilitate și constă într-o situație negativă, indefinită. Or, este de principiu că o asemenea situație nu poate fi probată direct, ci numai mediat, făcându-se dovada situației pozitive contrare. În speță, aceasta presupune dovada provenienței ilicite a respectivelor bunuri sau valori, în raport de care se poate reține că nu puteau fi dobândite din veniturile legale sau pe alte căi licite, exigență pe care legea nu o prevede.

În realitate, prin dovezi certe, în contextul respectiv, trebuie, credem, înțelese dovezile privitoare la existența în patrimoniul persoanei cercetate a unor bunuri disproporționat de costisitoare sau a unor valori disproporționat de mari în raport cu veniturile declarate ale persoanei cercetate, ceea ce antrenează concluzia că nu puteau fi legal dobândite.

Dacă, privitor la bunurile sau valorile în cauză, atare dovezi ar putea, eventual, anihila prezumția de liceitate, impunându-i titularului sarcina de a dovedi proveniența licită a acestora, lor nu li se poate recunoaște însă un efect similar și cu privire la alte bunuri sau valori, doar pentru că au fost achiziționate în aceeași perioadă cu cele dintâi, o asemenea extrapolare venind în contradicție cu prevederile art. 44 alin. (8) din Constituție. Procedul în sine este neconstituțional, deficiența organică astfel rezultată neputând fi contracarată cu argumentul firav al

constatării unor pretinse diferențe vădite între averea inițială și cea ulterioară.

2. Considerăm, de asemenea, contrar celor statuate prin decizie, că art. 8 alin. (1) și art. 21 alin. (1) din lege sunt neconstituționale, întrucât contravin prevederilor art. 1 alin. (4), art. 21 alin. (3) și art. 125 alin. (3) din Constituție.

Chiar dacă subscriem tezei acolo susținute, potrivit căreia comisia de cercetare nu este un organ de jurisdicție, ci este un organ de cercetare și de sesizare a instanței de judecată — teză utilizată ca premisă pentru a demonstra netemeinicia criticii de neconstituționalitate cu referire la articolele menționate —, avem serioase rezerve asupra concluziei desprinse.

Pe această linie de gândire, se impune precizat că, deși Constituția nu conține nicio interdicție expresă referitoare la alcătuirea comisiei din judecători și procurori — cum, de altfel, corect se reține în decizie —, supusă unei analize obiective și atente, opțiunea legiuitorului în acest sens intră, totuși, în coliziune cu o serie de prevederi ale Legii fundamentale.

În sistemul român de drept — s-a statuat într-o decizie a CEDO — procurorii, acționând în calitate de magistrați ai Ministerului Public, subordonați mai întâi procurorului general, apoi ministrului justiției, nu îndeplinesc condiția independenței față de Executiv (C. Bârsan, „Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole”, vol. I, p. 355).

Instanța europeană a decis, de asemenea, că, în măsura în care procurorul „instruiește” dosarul, chiar dacă în această fază acționează independent, iar ulterior poate întocmi actul de acuzare, chiar dacă nu participă în calitate de reprezentant al Ministerului Public la procedură în fața instanței de judecată, nu este un magistrat independent, în sensul art. 5 paragraful 3 din Convenție, deoarece, întocmind actul de acuzare, el devine parte în procesul penal, ca reprezentant al statului (idem, p. 352). Deși se referă la o cauză penală, cele statuate de CEDO își găsesc în egală măsură aplicare, pentru identitate de rațiune, și în cazul procedurii de control al averii, astfel cum este reglementată de legea română.

Așa fiind, includerea unui procuror în compunerea comisiei de cercetare lipsește de suport caracterizarea acesteia prin decizie ca organ independent și imparțial. Gratuitatea acestor calificative este amplificată și de reglementarea prin lege a desemnării procurorului membru al comisiei de către primul-procuror al parchetului de pe lângă curtea de apel sau de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ambii având competența de a formula cereri de cercetare. Or, este greu de crezut că, sesizat fiind de șeful său direct, care, totodată, este cel care l-a numit în această funcție, procurorul, în calitate de membru al comisiei, ar putea opta pentru respingerea cererii de cercetare.

Întrucât, potrivit chiar celor reținute în decizie, comisia în cauză este un organ de cercetare și de sesizare a instanței, calificare care o integrează autorității judecătorești, carențele pe planul independenței față de Executiv se convertesc într-o încălcare a principiului separației puterilor, consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituție.

În egală măsură, aceste carențe pe planul independenței și imparțialității vin în contradicție cu prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție, care consacră dreptul la un proces echitabil, esențial și poate decisiv afectat printr-o cercetare impusă și părtinitoare. În atare condiții, împrejurarea că soluția adoptată de comisie este supusă cenzurii instanței de judecată nu este de natură, prin ea însăși, să asaneze viciile de neconstituționalitate menționate.

Dar calificarea comisiei drept organ de cercetare și de sesizare a instanței, în condițiile în care în compunerea sa figurează 2 judecători, în considerarea calității lor, pe care și-o mențin, relevă și un alt viciu de neconstituționalitate al art. 8 alin. (1) și al art. 21 alin. (1) din lege, determinat de încălcarea art. 125 alin. (3) din Constituție. Într-adevăr, în calitatea lor de membri ai respectivei comisii, aceștia desfășoară o altă activitate decât aceea de îndeplinire a justiției, proprie funcției de judecător, activitate ținând de domeniul altei funcții, pe care astfel o exercită concomitent, deși, potrivit textului constituțional mai sus menționat, „funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior“.

3. Nu putem subscrie nici tezei — adoptată în decizie — a deplinei constituționalități a art. 18 alin. (1) din lege, întrucât, așa cum va rezulta din cele ce vom arăta în continuare, acesta contravine prevederilor art. 44 alin. (9) din Legea fundamentală.

JUDECĂTORI,
Șerban Viorel Stănoiu,
Petre Ninosu,
Acsinte Gaspar

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 352

din 3 aprilie 2007

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Ion Tiucă	— procuror
Patricia Marilena Ionea	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, excepție ridicată de Gheorghe Marinescu în Dosarul nr. 28.619/3/2006 al Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă, asigurări sociale, contencios administrativ și fiscal.

La apelul nominal se prezintă personal autorul excepției. Lipsește partea Casa de Pensii a Municipiului București, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Având cuvântul pentru a susține excepția de neconstituționalitate, autorul acesteia arată că actul normativ criticat modifică retroactiv baza de calcul a pensiei. De asemenea, arată că, deși legea prevede că se va păstra în plată cuantumului mai avantajos al pensiei, aceasta împiedică indexarea pensiei. În sfârșit, susține că în cazul său ar trebui aplicate dispozițiile Legii nr. 19/2000, care era în vigoare la data când a ieșit la pensie și care nu a fost abrogată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005.

În afara ilicitului penal și contravențional, în ipoteza căror art. 44 alin. (9) din Constituție prevede posibilitatea confiscării, există și alte forme de ilicit, corespunzătoare diverselor ramuri de drept din care fac parte normele juridice obiect al încălcării pe calea conduitei ilicite.

Împrejurarea că Legea fundamentală, prin alin. (8) al art. 44, interzice numai confiscarea averii dobândite licit nu îndreptățește extinderea aplicării acestei măsuri — pe cale de interpretare — și la celelalte forme de ilicit, o asemenea extrapolare fiind esențial neconstituțională. Or, recunoscând posibilitatea curții de apel, în ipoteza nejustificării dobândirii unor bunuri anume determinate sau a unei cote-părți dintr-un bun, de a dispune, cu titlu de alternativă, confiscarea bunurilor sau a cotei-părți nejustificate, art. 18 alin. (1) din lege procedează ca atare, extinzând măsura confiscării asupra unui domeniu apartenent ilicitului extrapenal, ceea ce rezultă din dispozițiile alin. (2) ale aceluiași articol. Așa fiind, textul legal menționat încalcă prevederile art. 44 alin. (9) din Constituție.

Reprezentantul Ministerului Public, invocând jurisprudența în materie a Curții Constituționale, pune concluzii de respingere a excepției ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 15 noiembrie 2006, **Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă, asigurări sociale, contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat.** Excepția a fost ridicată de Gheorghe Marinescu cu prilejul soluționării contestației formulate împotriva deciziei de recalculare a pensiei.

În motivarea excepției autorul acesteia susține, în esență, că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 încalcă principiul neretroactivității legii, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție. În acest sens, arată că, deși ordonanța criticată proclamă buna intenție de a elimina diferențele valorice inechitabile între pensiile stabilite în diferite perioade și de a asigura pensii egale pentru condiții identice, rezultatele aplicării sale demonstrează contrariul, întrucât numai un sfert dintre pensionari au beneficiat de mărirea cuantumului pensiei, ceilalți pierzând chiar din pensiile anterior stabilite. Prin urmare, această ordonanță produce efecte retroactive pentru că punctajul mediu, ce stă la baza stabilirii cuantumului pensiei, se calculează retroactiv.

Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă, asigurări sociale, contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată, având în vedere că prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 se aplică numai pentru viitor, iar eventuala diminuare a punctajului mediu anual nu afectează cuantumul pensiilor anterior stabilite, care se mențin în plată în continuare.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatul Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului consideră că prevederile ordonanței criticate sunt constituționale, întrucât ele produc efecte numai pentru viitor. În acest sens, arată că o lege nu este retroactivă atunci când modifică pentru viitor o stare de drept născută anterior și nici atunci când suprimă producerea în viitor a efectelor unei situații juridice constituite sub imperiul legii vechi, pentru că în aceste cazuri legea nouă nu face altceva decât să refuze supraviețuirea legii vechi și să reglementeze modul de acțiune în timpul următor intrării ei în vigoare, adică în domeniul ei propriu de aplicare.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au transmis punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției îl constituie dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 119 din 7 februarie 2005, aprobată cu modificări prin Legea nr. 78/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 301 din 11 aprilie 2005.

În opinia autorului excepției prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 încalcă dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora legea dispune numai

pentru viitor, cu excepția legii penale și contravenționale mai favorabile.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 a fost analizată în mai multe rânduri sub aspectul conformității sale cu principiul constituțional al neretroactivității legii.

Astfel, prin Decizia nr. 127 din 15 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 195 din 21 martie 2007, Curtea a reținut că „ordonanța criticată prevede recalcularea pensiilor provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat prin luarea în calcul a întregii vechimi în muncă considerate stagiul de cotizare la asigurările sociale și a tuturor veniturilor salariale cu caracter permanent realizate în această perioadă.

Operațiunea de recalculare privește în mod inevitabil trecutul, pentru că stagiul de cotizare a fost realizat în trecut, dar se efectuează doar după data intrării în vigoare a ordonanței și are efecte numai pentru viitor, pensia recalculează intrând în plată numai de la data emiterii deciziei. În cazurile în care din recalculare rezultă un quantum mai mare al pensiei, se va plăti acesta, iar dacă noul quantum rezultat este mai mic, se va acorda în continuare pensia anterior stabilită și aflată în plată, fără a se aduce vreo atingere drepturilor legal câștigate anterior.

Schimbarea condițiilor de exercitare a dreptului la pensie nu poate avea nici ea semnificația încălcării principiului constituțional al neretroactivității legii, atâta vreme cât, potrivit prevederilor art. 47 alin. (2) din Constituție, condițiile de exercitare a dreptului la pensie, a celorlalte drepturi de asigurări sociale și a altor forme de asistență socială sunt stabilite de lege. Astfel, legiuitorul este în drept să stabilească și să modifice, ori de câte ori apare această necesitate, condițiile și criteriile de acordare a pensiilor, modul de calcul și quantumul acestora, cu respectarea condiției ca aceste noi reglementări să fie aplicate de la intrarea legii în vigoare, pentru viitor, condiție pe care actul normativ criticat o respectă“.

În ceea ce privește critica autorului excepției, legată de faptul că nu mai poate beneficia de indexarea sau majorarea pensiei până când din înmulțirea punctului de pensie cu punctajul mediu anual nu va rezulta un quantum mai mare decât cel al pensiei cuvenite sau aflate în plată, întrucât, în urma recalculării, a fost păstrat quantumul superior al pensiei stabilite anterior, Curtea a arătat prin Decizia nr. 701 din 17 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 974 din 6 decembrie 2006, că „O soluție contrară ar crea o situație inechitabilă pentru cei cărora li s-ar aplica prevederile legale în vigoare la data pensionării, fără a se putea prevala de dispozițiile legale anterioare, care ar determina un quantum superior al pensiei“.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, excepție ridicată de Gheorghe Marinescu în Dosarul nr. 28.619/3/2006 al Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă, asigurări sociale, contencios administrativ și fiscal.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 3 aprilie 2007.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,
Patricia Marilena Ionea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 395

din 24 aprilie 2007

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 494 din Codul civil

Ion Predescu	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Antonia Constantin	— procuror
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 494 din Codul civil, excepție invocată de Genică Bătrâneau în Dosarul nr. 22.953/2/2004, număr vechi 3.672/2004, al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie.

La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției ca neîntemeiată, arătând că textul de lege criticat reprezintă o justă soluționare legală a conflictului juridic dintre constructorul pe terenul aparținând altei persoane și proprietar, și nu aduce atingere dispozițiilor constituționale invocate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 28 noiembrie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 22.953/2/2004, număr vechi 3.672/2004, **Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 494 din Codul civil.** Excepția a fost ridicată de Genică Bătrâneau într-o cauză având ca obiect judecarea unei acțiuni în revendicare, aflată în faza procesuală a recursului.

În motivarea excepției se susține că prevederile legale criticate contravin protecției constituționale a dreptului de proprietate privată, deoarece proprietarul construcțiilor edificate pe terenul altuia nu beneficiază de o egală protecție a dreptului de proprietate față de proprietarul terenului.

Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie apreciază că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată.

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Guvernul consideră că excepția este neîntemeiată.

Avocatul Poporului apreciază că prevederile legale criticate sunt constituționale, invocând jurisprudența Curții Constituționale în materie.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile

legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2) și ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul acesteia îl constituie prevederile art. 494 din Codul civil, potrivit cărora: *„Dacă plantațiile, construcțiile și lucrările au fost făcute de către o a treia persoană cu materialele ei, proprietarul pământului are dreptul de a le ține pentru dânsul, sau de a îndatora pe acea persoană să le ridice.*

Dacă proprietarul pământului cere ridicarea plantațiilor și a construcțiilor, ridicarea va urma cu cheltuiala celui ce le-a făcut; el poate chiar, după împrejurări, fi condamnat la daune-interese pentru prejudiciile sau vătămările ce a putut suferi proprietarul locului.

Dacă proprietarul voiește a păstra pentru dânsul acele plantații și clădiri, el este dator a plăti valoarea materialelor și prețul muncii, fără ca să se ia în considerație sporirea valorii fondului, ocazionată prin facerea unor asemenea plantații și construcții. Cu toate acestea, dacă plantațiile, clădirile și operele au fost făcute de către o a treia persoană de bună-credință, proprietarul pământului nu va putea cere ridicarea sus-ziselor plantații, clădiri, și lucrări, dar va avea dreptul său de a înapoia valoarea materialelor și prețul muncii, sau de a plăti o sumă de bani egală cu aceea a creșterii valorii fondului.“

Autorul excepției invocă încălcarea dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 44 alin. (2) teza întâi referitoare la garantarea și ocrotirea proprietății private în mod egal de lege, indiferent de titular.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că textul de lege criticat a mai fost supus controlului de constituționalitate, prin raportare și la dispozițiile art. 44 alin. (2) teza întâi din Legea fundamentală și cu o motivare similară.

Astfel, prin Decizia nr. 152 din 22 februarie 2007, Curtea a reținut că prevederile art. 494 din Codul civil reglementează accesiunea imobiliară artificială, ca mod de dobândire a proprietății în favoarea proprietarului bunului principal, atunci când o plantație, construcție sau orice lucrare este edificată de un terț, cu materiale proprii, pe terenul altei persoane.

Prin urmare, proprietarul terenului beneficiază de o prezumție legală relativă de a fi și proprietarul construcțiilor sau plantațiilor, în temeiul dispozițiilor art. 492 din Codul civil, potrivit căruia accesiunea imobiliară artificială se realizează întotdeauna în folosul proprietarului terenului, ca bun principal (*superficies solo cedit*), oricare ar fi valoarea construcțiilor sau plantațiilor edificate.

Prin decizia menționată, Curtea a respins excepția și a constatat că autoarea excepției pornește de la o premisă greșită atunci când susține că, în calitate de proprietar al construcției edificate cu rea-credință pe terenul altuia, nu beneficiază de despăgubiri pentru valoarea acesteia, ceea ce, în opinia sa, contravine protecției constituționale și internaționale a dreptului de proprietate privată.

Dimpotrivă, în ipoteza reglementată de textul de lege criticat, o terță persoană care a construit cu rea-credință pe terenul proprietatea altei persoane nu are decât un drept de creanță asupra materialelor și lucrărilor edificate, iar nu un drept real, în speță un drept de proprietate, astfel încât invocarea încălcării dispozițiilor constituționale referitoare la dreptul de proprietate privată nu poate fi reținută.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 494 din Codul civil, excepție invocată de Genică Bătrâneanu în Dosarul nr. 22.953/2/2004, număr vechi 3.672/2004, al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 24 aprilie 2007.

PREȘEDINTE,
ION PREDESCU

Magistrat-asistent,
Irina Loredana Gulie

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 396
din 24 aprilie 2007

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 din Legea nr. 10/2001
privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv
în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989**

Ion Predescu	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocar	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Antonia Constantin	— procuror
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 29 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție invocată de Flavius Florea, Mircea Nicolae Florea, Teodor Liviu Florea, Stelian Titus Florea, Maria Arnăutu, Ioan Arnăutu, Nicolae Arnăutu, Petre Arnăutu, Iosif Salcovici, Dumitru Salchievici, Ștefan Salchievici, Adela Terzea, Constantin Gaciu, Viorica Iordache, Ștefan Gaciu, Alexandru Gaciu, Traian Voinea, Ion Voinea, Elena Voinea, Florina Mărânduc, Ecaterina Ana Gaciu și Bogdan Gaciu în Dosarul nr. 22.852/1/2005 (7.050/2005) al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția civilă și de proprietate intelectuală.

La apelul nominal răspund autorii excepției, reprezentați de avocat, cu delegație la dosar, precum și autorul excepției Florea Liviu Teodor, personal și asistat de același avocat. Lipsește partea Societatea de Construcții CCCF — S.A. București. Procedura de citare este legal îndeplinită.

Magistratul-asistent arată că partea Societatea de Construcții CCCF — S.A. București a depus la dosar note scrise prin care solicită respingerea excepției.

Având cuvântul, reprezentantul autorilor excepției solicită admiterea acesteia, arătând, în esență, că textul de lege criticat contravine dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2), deoarece aduce o ingerință gravă asupra efectelor juridice deja consumate la intrarea în vigoare a Legii nr. 247/2005, iar, pe de altă parte, are un efect constitutiv asupra dreptului de proprietate al statului, în detrimentul adevăratului proprietar. De asemenea, se invocă și încălcarea dispozițiilor art. 16 și ale art. 44 din

Constituție, deoarece textul de lege criticat creează o discriminare între foștii proprietari ai imobilelor preluate în mod abuziv, a căror vocație la restituire este diferită, în funcție de persoana juridică deținătoare, ceea ce contravine și protecției constituționale a dreptului de proprietate privată. În ceea ce privește încălcarea principiului constituțional al accesului liber la justiție, se arată că foștii proprietari nu au posibilitatea de a ataca în justiție detenția ilegală a imobilelor preluate în mod abuziv.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției ca neîntemeiată, arătând că argumentele invocate în susținerea încălcării dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2) reprezintă aspecte ce țin de aplicarea în timp a legii civile, iar nu de neconstituționalitate. În ceea ce privește invocarea dispozițiilor art. 16, art. 44 și ale art. 21 din Legea fundamentală, arată că textul de lege criticat nu contravine acestor dispoziții constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 17 noiembrie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 22.852/1/2005 (7.050/2005), **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția civilă și de proprietate intelectuală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 29 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989**. Excepția a fost ridicată de Flavius Florea, Mircea Nicolae Florea, Teodor Liviu Florea, Stelian Titus Florea, Maria Arnăutu, Ioan Arnăutu, Nicolae Arnăutu, Petre Arnăutu, Iosif Salcovici, Dumitru Salchievici, Ștefan Salchievici, Adela Terzea, Constantin Gaciu, Viorica Iordache, Ștefan Gaciu, Alexandru Gaciu, Traian Voinea, Ion Voinea, Elena Voinea, Florina Mărânduc, Ecaterina Ana Gaciu și Bogdan Gaciu într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de restituire a unui imobil, teren și construcție, aflate în faza procesuală a recursului.

În motivarea excepției autorii excepției susțin, în esență, că textul de lege criticat, în temeiul căruia foștii proprietari

ai imobilelor preluate fără titlu valabil, evidențiate în patrimoniul unor societăți comerciale privatizate, nu pot beneficia de restituirea în natură a acestora, ci doar de despăgubiri, contravin protecției constituționale a dreptului de proprietate privată, cu atât mai mult cu cât calitatea de proprietar asupra imobilelor preluate fără titlu valabil este recunoscută de art. 2 alin. (2) din acest act normativ. Se mai arată că textul de lege criticat instituie în mod discriminatoriu dreptul la despăgubiri pentru imobilele preluate în mod abuziv, evidențiate în patrimoniul unor societăți comerciale privatizate, spre deosebire de imobilele existente în patrimoniul societăților comerciale neprivatizate integral, în privința cărora foștii proprietari beneficiază de restituirea în natură. În opinia autorilor excepției, măsura instituită prin acest text de lege echivalează cu recunoașterea, cu efect retroactiv, a unui drept de dispoziție al statului asupra imobilelor preluate în mod abuziv. În ceea ce privește încălcarea principiului constituțional al accesului liber la justiție, se susține că transformarea unui drept de proprietate într-un drept de creanță are drept consecință lipsirea foștilor proprietari ai imobilelor preluate în mod abuziv de temeiul legal al promovării unor cereri în justiție pentru apărarea dreptului de proprietate.

Inalta Curte de Casație și Justiție – Secția civilă și de proprietate intelectuală apreciază că textul de lege criticat contravine dispozițiilor art. 15 alin. (2) și ale art. 44 alin. (1) din Constituție. În acest sens, instanța de judecată arată că Legea nr. 10/2001, în forma anterioară modificării prin Legea nr. 247/2005, permitea restituirea în natură a imobilelor preluate fără titlu valabil și evidențiate în patrimoniul societăților comerciale integral privatizate. Modificarea textului de lege criticat în sensul acordării de despăgubiri pentru această categorie de imobile a avut drept efect, în speță, negarea dreptului de a obține restituirea în natură, în condițiile în care unitatea deținătoare, cu rea-credință, nu și-a executat obligația de restituire a imobilului în termenul legal, deși notificarea a fost depusă cu mult înainte de intrarea în vigoare a noii prevederi legale. În opinia instanței, neexecutarea imediată de către unitatea deținătoare a obligației sale de restituire în natură a imobilului conferă textului de lege în vigoare un efect retroactiv, constituindu-se „într-o ingerință asupra unor efecte juridice deja consumate anterior legii modificatoare”.

Referitor la încălcarea principiului art. 44 alin. (1) din Constituție, instanța de judecată arată că textul de lege criticat desființează un drept de proprietate recunoscut ca existent încă de la data intrării în vigoare a Legii nr. 10/2001, transformându-l într-un drept de creanță, măsură echivalentă unei privări de proprietate.

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Guvernul consideră că excepția este neîntemeiată, arătând că textul de lege criticat nu contravine dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție, deoarece se aplică pentru viitor, de la data intrării în vigoare. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 16, 21 și 44 din Constituție, consideră că aceasta este neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența Curții Constituționale în materie.

Avocatul Poporului apreciază că prevederile legale criticate contravin dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție, deoarece comit o ingerință asupra unor efecte juridice deja consumate anterior intrării în vigoare a legii de modificare a textului de lege criticat.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul acesteia îl constituie prevederile art. 29 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor bunuri preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 798 din 2 septembrie 2005, potrivit căroră: „(1) Pentru imobilele evidențiate în patrimoniul unor societăți comerciale privatizate, altele decât cele prevăzute la art. 21 alin. (1) și (2), persoanele îndreptățite au dreptul la despăgubiri în condițiile legii speciale privind regimul de stabilire și plată a despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv, corespunzătoare valorii de piață a imobilelor solicitate.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și în cazul în care imobilele au fost înstrăinate.

(3) În situația imobilelor prevăzute la alin. (1) și (2), măsurile reparatorii în echivalent se propun de către instituția publică care efectuează sau, după caz, a efectuat privatizarea, dispozițiile art. 26 alin. (1) fiind aplicabile în mod corespunzător.

(4) În situația bunurilor imobile preluate cu titlu valabil, înstrăinate sub orice formă din patrimoniul administrației publice centrale sau locale, persoana îndreptățită va notifica organele de conducere ale acesteia. În acest caz, măsurile reparatorii în echivalent vor consta în compensare cu alte bunuri sau servicii oferite în echivalent de către entitatea investită potrivit prezentei legi cu soluționarea notificării, cu acordul persoanei îndreptățite, sau despăgubiri acordate în condițiile legii speciale privind regimul de stabilire și plată a despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv.”

Autorii excepției invocă încălcarea dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2) referitoare la neretroactivitatea legii, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, art. 16 „Egalitatea cetățenilor în fața legii”, art. 21 „Accesul liber la justiție” și art. 44 „Dreptul de proprietate privată”.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că textul de lege criticat nu conține în sine nicio dispoziție cu caracter retroactiv, urmând a-și găsi aplicarea exclusiv de la data intrării în vigoare a legii de modificare.

În speță, determinarea situațiilor juridice care rămân supuse vechii reglementări, precum și a celor care vor fi guvernate de noua reglementare, nu constituie o problemă de constituționalitate, ci de aplicare a legii în timp, de competența exclusivă a instanțelor judecătorești.

De altfel, așa cum a reținut Curtea Constituțională prin Decizia nr. 253 din 9 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 11 aprilie 2006, opțiunea legiuitorului de a acorda despăgubiri corespunzătoare valorii de piață a imobilelor solicitate nu vine în contradicție cu spiritul Legii nr. 10/2001, și anume cu caracterul reparator consacrat de aceasta, fiind în deplină concordanță cu art. 44 alin. (1) teza a doua din Constituție, potrivit căreia conținutul și limitele dreptului de proprietate sunt stabilite de lege.

Mai mult, cu privire la dreptul la despăgubiri, în jurisprudența sa (de exemplu, Decizia nr. 70 din 27 februarie 2001, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 236 din 10 mai 2001), Curtea Constituțională a statuat că un drept de creanță se bucură de aceeași protecție ca și dreptul de proprietate. În sprijinul acestei teze a fost invocată practica Curții Europene a Drepturilor Omului, care, în cazul „*Pressos Compania Naviera — S.A. și alții împotriva Belgiei*”, 1995, a decis că „dreptul la despăgubiri se naște odată cu producerea prejudiciului. Un drept de creanță de această natură constituie un «bun» și deci reprezintă un «drept de proprietate» în înțelesul avut în vedere de art. 1 paragraful 1 teza întâi din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană”. Așa fiind, prin plata despăgubirilor corespunzătoare valorii de piață a imobilelor se respectă dreptul de proprietate al persoanei îndreptățite, drept garantat de art. 44 din Constituție.

De asemenea, nu se poate reține nicio încălcare a principiului constituțional al egalității cetățenilor în fața legii,

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție invocată de Flavius Florea, Mircea Nicolae Florea, Teodor Liviu Florea, Stelian Titus Florea, Maria Arnăutu, Ioan Arnăutu, Nicolae Arnăutu, Petre Arnăutu, Iosif Salcovici, Dumitru Salchievici, Ștefan Salchievici, Adela Terzea, Constantin Gaciu, Viorica Iordache, Ștefan Gaciu, Alexandru Gaciu, Traian Voinea, Ion Voinea, Elena Voinea, Florina Mărânduc, Ecaterina Ana Gaciu și Bogdan Gaciu în Dosarul nr. 22.852/1/2005 (7.050/2005) al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția civilă și de proprietate intelectuală.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 24 aprilie 2007.

PREȘEDINTE,
ION PREDESCU

Magistrat-asistent
Irina Loredana Gulie

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 399
din 24 aprilie 2007

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (5) și art. 10 alin. (2) din Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989 nr. 341/2004

Ion Predescu	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Antonia Constantin	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent șef

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (5) și art. 10 alin. (2) din Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989 nr. 341/2004, excepție ridicată de Pavel Benone, prin procurator George Costin, în Dosarul nr. 37.151/2/2005 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza se află în stare de judecată.

Reprezentantul Ministerului Public, având în vedere jurisprudența în materie a Curții Constituționale, pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 5 aprilie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 37.151/2/2005, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (5) și art. 10 alin. (2) din Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989 nr. 341/2004.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Pavel Benone, prin procuratorul George Costin, cu ocazia soluționării unei acțiuni în contencios administrativ în contradictoriu cu Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor din Decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 9 alin. (5) din Legea nr. 341/2004 contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4), ale art. 21 alin. (1) și (2), art. 52 alin. (2) și ale art. 126 alin. (5), iar art. 10 alin. (2) din aceeași lege încalcă prevederile constituționale ale art. 15 alin. (2) și ale art. 53.

Instanța de judecată consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului consideră că textele de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale invocate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit în cauză de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie art. 9 alin. (5) și art. 10 alin. (2) din Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989 nr. 341/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 654 din 20 iulie 2004, dispoziții potrivit cărora:

— Art. 9 alin. (5): „*Contestațiile privind preschimbarea ori neefectuarea preschimbării certificatelor, conform prezentei legi, se fac cu nominalizarea persoanelor în cauză și se vor adresa Comisiei parlamentare a revoluționarilor din decembrie 1989, care le soluționează potrivit normelor metodologice stabilite în acest sens.*”;

— Art. 10 alin. (2): „*Persoanelor care au participat la Revoluție, dar nu se încadrează în criteriile prevăzute de*

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (5) și art. 10 alin. (2) din Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989 nr. 341/2004, excepție ridicată de Pavel Benone, prin procurator George Costin, în Dosarul nr. 37.151/2/2005 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 24 aprilie 2007.

PREȘEDINTE,
ION PREDESCU

Magistrat-asistent șef,
Doina Suliman

Hotărârea Guvernului nr. 566/1996, cu modificările ulterioare, li se va atribui calitatea onorifică de participant la Revoluția română din decembrie 1989, în condițiile prevăzute de normele metodologice de aplicare a prezentei legi.”

În susținerea neconstituționalității acestor texte de lege, autorul excepției invocă următoarele prevederi constituționale:

— Art. 1 alin. (4): „*Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor — legislativă, executivă și judecătorească — în cadrul democrației constituționale.*”;

— Art. 15 alin. (2): „*Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.*”;

— Art. 21 alin. (1) și (2): „*(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.*

(2) Nicio lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.”;

— Art. 52 alin. (2): „*Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică.*”;

— Art. 53: „*(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.*

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”;

— Art. 126 alin. (6): „*Controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament cu caracter militar. Instanțele de contencios administrativ sunt competente să soluționeze cererile persoanelor vătămate prin ordonanțe sau, după caz, prin dispoziții din ordonanțe declarate neconstituționale.*”

Curtea Constituțională a mai fost sesizată în numeroase alte cauze cu excepția de neconstituționalitate a aceluiași dispoziții de lege, cu motivare identică. Astfel, prin Decizia nr. 412 din 16 mai 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 473 din 1 iunie 2006, și Decizia nr. 496 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 556 din 27 iunie 2006, Curtea a statuat că textele de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale invocate.

Întrucât nu s-au învederat elemente sau motive noi, de natură să justifice reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, soluția și considerentele din deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 419
din 3 mai 2007referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 79 alin. (1) lit. c), art. 88¹ și art. 89 alin. (2) și (3) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Benke Károly	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 79 lit. c), ale art. 89 alin. (2) și (3), precum și ale art. 88¹ din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, excepție ridicată de Sandu Tănăsache și Marian Constantin în Dosarul nr. 1.070/54/2007 al Curții de Apel Craiova — Secția penală.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, arătând că susținerile autorilor excepției sunt contrazise chiar de textul legii criticate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 22 martie 2007, pronunțată în Dosarul nr. 1.070/54/2007, **Curtea de Apel Craiova — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 79 lit. c), ale art. 89 alin. (2) și (3), precum și ale art. 88¹ din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală**, excepție ridicată de Sandu Tănăsache și Marian Constantin într-o cauză având ca obiect executarea unui mandat de arestare european.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin că art. 79 alin. (1) lit. c) din lege nu permite cunoașterea temeiurilor avute în vedere la luarea măsurii arestării preventive de către autoritatea judiciară emitentă și nu prevede ca mandatul de arestare să fi fost dispus de un judecător. Persoana supusă unui asemenea mandat nu este ascultată, nu are calitatea de învinuit și nu cunoaște motivarea cererii de arestare.

În ceea ce privește dispozițiile art. 88¹ din lege, se apreciază că acestea încalcă art. 15 alin. (1) din Constituție, având în vedere că dispozițiile titlului III din lege se aplică pentru fapte săvârșite *sine die*. Se mai arată că art. 89 alin. (2) din lege este neconstituțional, întrucât persoana solicitată nu poate lua la cunoștință motivele reținerii și învinuirii decât în momentul prezentării în fața instanței. Totodată, în condițiile existenței mandatului european de arestare, dar în lipsa posibilității instanței de judecată de a verifica dacă există probe sau indicii temeinice că învinuitul sau inculpatul a săvârșit o faptă penală, se încalcă dreptul la apărare și prezumția de nevinovăție a persoanei, aplicarea acestor garanții

procedurale rămânând la liberul arbitru al statului care solicită predarea în stare de arest.

Curtea de Apel Craiova — Secția penală apreciază excepția de neconstituționalitate ca fiind neîntemeiată. Se arată că nu este încălcat dreptul la apărare, având în vedere că persoanele solicitate au dreptul să își formuleze apărărilor și să își dovedească nevinovăția în fața statului solicitant, în prezența unui apărător ales sau numit din oficiu. Totodată, încheierea prin care s-a dispus arestarea persoanei solicitate este supusă căii de atac a recursului. Instanța apreciază că nici art. 23 alin. (8) din Constituție nu este încălcat, având în vedere că instanța de judecată este obligată să informeze persoana solicitată asupra existenței unui mandat european de arestare împotriva sa, asupra conținutului acestuia, asupra posibilității de a consimți la predarea către statul membru emitent, precum și cu privire la drepturile sale procesuale. De altfel, și prin ordonanța de reținere persoanei solicitate i se aduc la cunoștință motivele reținerii și existența mandatului european de arestare, precum și faptele pentru care s-a dispus această măsură.

Se mai susține că Legea nr. 302/2004 este un act normativ la care face referire art. 23 alin. (2) din Constituție, astfel încât nu poate exista vreo contrariedade între cele două texte.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile art. 79 lit. c), ale art. 88¹ și ale art. 89 alin. (2) și (3) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 594 din 1 iulie 2004. Curtea observă că, în realitate, autorul excepției se referă la dispozițiile art. 79 alin. (1) lit. c) din lege, iar prevederile art. 89 alin. (2) și (3), precum și ale art. 88¹ din Legea nr. 302/2004 au fost modificate, respectiv introduse, prin Legea nr. 224/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 534 din 21 iunie 2006, astfel încât, potrivit jurisprudenței sale, Curtea urmează să se pronunțe cu privire la constituționalitatea art. 79 alin. (1) lit. c), ale art. 88¹ și ale art. 89 alin. (2) și (3) din Legea nr. 302/2004, cu

modificările și completările ulterioare. Dispozițiile legale criticate au următorul cuprins:

— Art. 79 alin. (1) lit. c): „(1) Mandatul european de arestare va conține următoarele informații: [...]”

c) indicarea existenței unei hotărâri judecătorești definitive, a unui mandat de arestare preventivă sau a oricărei alte hotărâri judecătorești executorii având același efect, care se încadrează în dispozițiile art. 81 și art. 85 din prezenta lege; [...]”

Art. 81 și 85 din lege se referă la obiectul și condițiile emiterii mandatului european de arestare, respectiv la faptele care dau loc la predare.

— Art. 88¹: „(1) De îndată ce curtea de apel primește un mandat european de arestare sau o semnalare în Sistemul Informatic Schengen, președintele secției penale repartizează cauza, în condițiile prevăzute de lege, unui complet format din doi judecători.

(2) Instanța verifică dacă mandatul european de arestare conține informațiile prevăzute la art. 79 alin. (1).

(3) Dacă informațiile comunicate de statul membru emitent sunt insuficiente pentru luarea unei hotărâri privind predarea, instanța solicită de urgență autorității judiciare emitente informațiile suplimentare necesare și fixează un termen limită pentru primirea acestora, ținând cont de termenele maxime prevăzute la art. 95.

(4) Autoritatea judiciară emitentă poate oricând, din proprie inițiativă, să transmită orice informație pe care o consideră utilă.

(5) Dacă mandatul european de arestare conține informațiile necesare și este tradus potrivit dispozițiilor art. 79 alin. (4), instanța solicită procurorului general de pe lângă curtea de apel să ia măsurile necesare pentru identificarea persoanei solicitate, reținerea și prezentarea acesteia în fața instanței.”;

— Art. 89 alin. (2) și (3): „(2) Instanța informează persoana solicitată asupra existenței unui mandat european de arestare împotriva sa, asupra conținutului acestuia, asupra posibilității de a consimți la predarea către statul membru emitent, precum și cu privire la drepturile sale procesuale.

(3) Instanța dispune arestarea persoanei solicitate prin încheiere motivată.”

Textele constituționale invocate în susținerea excepției sunt cele ale art. 15 alin. (1) privind universalitatea, art. 20 alin. (2) referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 23 alin. (2), (8), (11) privind cazurile și procedura percheziționării, arestării sau reținerii, aducerea la cunoștință a motivelor reținerii sau arestării, respectiv prezumția de nevinovăție, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Totodată, se apreciază că sunt încălcate atât prevederile Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI, cât și unele dispoziții ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și anume art. 5 paragrafele 1 și 4 privind dreptul la libertate și siguranță, precum și art. 13 privind dreptul la un recurs efectiv.

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, Curtea reține următoarele:

Autorii excepției pornesc de la o premisă greșită, și anume faptul că instanța de executare trebuie să se pronunțe cu privire la temeinicia măsurii dispuse de autoritatea judiciară străină. Mandatul european de arestare este o măsură concretă care implementează principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești în domeniul dreptului penal. În logica Deciziei-cadru a Consiliului nr. 2002/584/JAI din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, care este implementată la nivel

național prin Legea nr. 302/2004, autoritatea judecătorească a statului membru în care persoana a fost arestată poate hotărî predarea acesteia, deci nu să se pronunțe cu privire la temeinicia măsurii preventive sau a hotărârii judecătorești pronunțate în statul solicitant.

Curtea reține că art. 79 alin. (1) lit. c) din lege prevede anumite elemente de conținut ale mandatului european de arestare, respectiv indicarea existenței unei hotărâri judecătorești definitive, a unui mandat de arestare preventivă sau a oricărei alte hotărâri judecătorești executorii având același efect. Totodată, același text prevede că se emite mandat european de arestare în condițiile art. 81 — și anume, în cazul urmăririi penale sau judecării, sancționarea faptei respective de legea română cu o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin un an, iar în cazul executării pedepsei, dacă pedeapsa aplicată este mai mare de 4 luni — și art. 85 din lege, fapte care dau loc la predare. Aceste dispoziții legale nu cuprind nicio încălcare a textelor constituționale invocate, permițând cunoașterea efectivă de către persoanele solicitate a hotărârii judecătorești care a stat la baza mandatului european. Contestarea temeiniciei acesteia, deci a hotărârii judecătorești pronunțate într-un stat membru al Uniunii Europene, se va face în statul în care s-a emis hotărârea respectivă, unde persoana solicitată va beneficia de toate garanțiile procesuale existente. Totodată, Curtea, prin Decizia nr. 400 din 24 aprilie 2007^{*}), nepublicată încă, a stabilit că judecătorul român va hotărî asupra arestării persoanei solicitate după ce, în prealabil, a verificat respectarea condițiilor necesare referitoare la emiterea mandatului european de arestare.

În ceea ce privește invocarea dispozițiilor art. 15 alin. (1) din Constituție în susținerea criticii de neconstituționalitate a art. 88¹ din lege, Curtea reține că acestea nu au nicio incidență cu privire la textul legal menționat, având în vedere că textul legal criticat se referă strict la activitatea instanței de judecată și măsurile pe care aceasta le poate dispune, și nu la drepturile și libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi sau la obligațiile prevăzute de acestea.

Curtea reține că nici dispozițiile art. 89 alin. (2) și (3) din lege nu contravin prevederilor constituționale invocate. Astfel, persoana solicitată, la momentul reținerii, ia cunoștință de motivele care stau la baza acestei măsuri, urmând ca instanța să o informeze asupra existenței unui mandat european de arestare împotriva sa, asupra conținutului acestuia, asupra posibilității de a consimți la predarea către statul membru emitent, precum și cu privire la drepturile sale procesuale. În măsura în care se constată existența mandatului, instanța va dispune arestarea persoanei solicitate și va judeca cererea de predare în statul solicitant. Astfel, reținerea și arestarea se fac în conformitate cu art. 23 alin. (2) din Constituție, potrivit procedurii prevăzute de Legea nr. 302/2004, derogatorie de la dreptul comun în materie. Prezumția de nevinovăție subsistă până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare. Deci nu se poate reține în niciun caz încălcarea prevederilor constituționale invocate.

Totodată, Curtea, prin Decizia nr. 400 din 24 aprilie 2007, a stabilit că nu poate fi pus semnul egalității între privarea de libertate dispusă ca urmare a emiterii unui mandat european de arestare și cea dispusă ca urmare a emiterii unui mandat de arestare preventivă emis de judecătorul român în condițiile Codului de procedură penală. Prin aceeași decizie, Curtea a statuat că măsura arestării provizorii dispusă în vederea executării unui mandat european de arestare îndeplinește toate exigențele

^{*}) Decizia Curții Constituționale nr. 400 din 24 aprilie 2007 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 4 mai 2007.

unui proces echitabil, persoana supusă măsurii de predare având la îndemână toate garanțiile procesuale specifice unui proces echitabil.

Curtea reține că dispozițiile art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu au incidență în cauză, iar prevederile art. 5 din Convenție sunt întru totul respectate. În acest sens, art. 94¹ din lege

prevede că încheierea prin care se ia măsura arestării preventive este supusă căii de atac a recursului. Totodată, Curtea reține că, sub aspectele criticate de autorii excepției, legiuitorul român a implementat în mod exact prevederile Deciziei-cadru a Consiliului nr. 2002/584/JAI din 13 iunie 2002, preluând principiile și liniile directoare care stau la baza acesteia.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 79 alin. (1) lit. c), art. 88¹ și art. 89 alin. (2) și (3) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, excepție ridicată de Sandu Tănăsache și Marian Constantin în Dosarul nr. 1.070/54/2007 al Curții de Apel Craiova — Secția penală.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 3 mai 2007.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,
Benke Károly

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 318.51.29/150, fax 318.51.15, E-mail: marketing@ramo.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 410.47.30, fax 410.77.36 și 410.47.23

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

